

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE
PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA
KATEDRA EKONOMIKY

**DOTAČNÍ POLITIKA V AGRÁRNÍM
SEKTORU ČR**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

AUTOR: ELIŠKA DOHNALOVÁ

VEDOUCÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE: DOC. ING. IVANA BOHÁČKOVÁ, CSc.

© PRAHA 2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Dotační politika v agrárním sektoru ČR vypracovala samostatně a použila jen pramenů, které cituji a uvádím v přiložené bibliografii.

V Praze dne.....

Eliška Dohnalová

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala vedoucí mé bakalářské práce doc. Ing. Ivaně Boháčkové, CSc. za cenné rady a připomínky k mé práci. Také bych chtěla poděkovat panu Ing. Jiřímu Dohnalovi za informace z praxe a poskytnuté konzultace.

Dotační politika v agrárním sektoru ČR

The subsidy policy in the agrarian sector in the Czech Republic

Souhrn

Tato práce je zaměřena na dotační politiku agrárního sektoru ČR. Teoretická část se zabývá významem dotační politiky a porovnáním jednotlivých argumentů pro a proti tomuto systému. Systém podpor je rozdělen podle jednotlivých zdrojů, ze kterých je čerpáno. Dále jsou v práci zmíněny aktuální dotační programy a jejich stručná charakteristika.

Praktická část ukazuje účinnost dotační politiky na příkladu soukromého podnikatele. Jsou zde porovnávány výsledky hospodaření v jednotlivých letech se započtenými a bez započtených dotací.

Klíčová slova: zemědělství, dotace, dotační programy, soukromý podnikatel

Summary

This bachelor thesis is aimed at subsidy policy of the agrarian sector in the Czech Republic. The theoretical part deals with the importance of subsidy policy, and compares the positive and negative aspects of this system. The support system is divided according to the sources from which is the money drawn. The thesis also discussed the current subsidy programs and their brief characteristics.

The practical section is focused on the effectiveness of subsidy policy represented by the example of self-employed. Subsidies, which are drawn by entrepreneur, are deducted from the profit. And then the profits without subsidies are compared with profit with subsidies. And there is a comparison of the profit and loss in each year included and non-included subsidies.

Keywords: agriculture, subsidies, grant programs, self-employed

Obsah

1 Úvod	3
2 Cíl práce a metodika	4
3 Význam dotační politiky v agrárním sektoru	5
4 Dotační politika zemědělství v ČR	9
Program rozvoje venkova pro období 2007 – 2013	10
OSA I. Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví	11
OSA II. Zlepšování životního prostředí a krajiny	13
OSA III) Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova.....	15
OSA IV) LEADER	17
OSA V) Technická pomoc.....	18
Operační program rozvoje rybářství pro období 2007 – 2013	19
Přímé platby	20
JEDNOTNÁ PLATBA NA PLOCHU (SAPS)	21
ODDĚLENÁ PLATBA ZA CUKR (SSP)	21
ODDĚLENÁ PLATBA ZA RAJČATA (STP)	22
Dotace v rámci společné organizace trhu (SOT)	22
Národní podpory	24
Národní doplňkové platby (TOP-Up)	25
Podpurný garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF)	26
5. Účinnost dotační politiky na vybraném zemědělském podniku	28
6 Závěr	38
Seznam literatury	40
Seznam obrázků	43
Seznam tabulek	44
Seznam příloh	45

1 Úvod

Agrární sektor je odvětví, jehož významnou součástí je zemědělství. To se vyznačuje určitými znaky, kterými se liší od ostatních odvětví a svým způsobem tak má zvláštní postavení v národní ekonomice.

Zemědělství je prvovýroba, jejíž hlavní funkcí je zajištění dostatečného množství potravin pro lidskou populaci. Dále zemědělství zůstává důležitým dodavatelem surovin do kožedělného, farmaceutického, chemického, potravinářského a jiného zpracovatelského průmyslu. Funkce odvětví v posledních letech dostaly širší rozměr. Hlavní úlohou již není pouze výroba potravin, ale také celkový vliv na krajinu, na život ve venkovských oblastech a jejich rozvoj. Obdělávání zemědělské půdy, zalesňování a zatravnňování, to vše utváří ráz venkovské krajiny, který je třeba udržet.

Do zemědělství plynou finance ze dvou zdrojů. Z Evropské Unie v rámci Společné zemědělské politiky a ze státního rozpočtu. Podpory jsou poskytovány farmářům na základě podaných žádostí dle jednotlivých dotačních programů. V současné době jsou platné dotační programy pro období 2007 – 2013, z minulých let však mohou ještě některé programy dobíhat. Systém podpor, zejména jeho finanční náročnost, je velmi citlivým tématem mnoha diskuzí. Ukazuje se, že agrární politika potřebuje změnu a je třeba zmírnit tok peněz, který do ní plyne. Tato potřeba se týká celé Evropské unie. Absolutní zrušení podpor zemědělství však není možné.

2 Cíl práce a metodika

Cílem práce je:

- 1) Nastínit význam dotační politiky v agrárním sektoru.
- 2) Přiblížit jednotlivé dotační programy platné pro období 2007-2013.
- 3) Ukázat účinnost dotační politiky na vybraném zemědělském podniku.

Zdrojem informací byly především publikace vydávané Ministerstvem zemědělství a Státním zemědělským intervenčním fondem, které jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Pro ukázání účinnosti dotační politiky na vybraném zemědělském podniku, byly použity informace poskytnuté vybraným soukromým podnikatelem. Byly porovnány hospodářské výsledky v jednotlivých letech se započítanými přijatými dotacemi a bez nich.

3 Význam dotační politiky v agrárním sektoru

Dotační politika agrárního sektoru je systémem podpor, který je v současné době hrazen ze dvou základních zdrojů. Jsou jimi rozpočet Evropské Unie a rozpočet České republiky. Podpory, které proudí do zemědělství jsou v posledních letech velice citlivým a diskutovaným tématem. Je to dáno především velkou finanční náročností dotací. Objevují se názory, že není třeba podporovat zemědělství, protože je to stejné podnikatelské odvětví, jako jakékoliv jiné. Kritizována je také nepřehlednost poskytovaných dotací. Jednotlivé názory lze jednoduše rozdělit do dvou skupin. Jedna skupina dotace obhajuje a tvrdí, že bez dotací by zemědělství nemělo šanci existovat. Druhá skupina je zásadně proti poskytování dotací a zrušení dotací by pročistilo trh a zůstali by pouze silní jedinci schopni podnikat i bez dotací. Argumenty obou názorových skupin mají své opodstatnění a nelze je ignorovat.

2.srpna 2010 proběhla na radiové stanici Český rozhlas diskuse na téma „SZP je nejnákladnější politikou EU“. Dle názoru ekonomického analytika Raiffeisenbank Aleše Michla je Společná zemědělská politika zbytečnost, která by měla být zrušena. Pokud by produkce nebyla dotována pak by se zemědělci zaměřili spíše na kvalitu svých potravin. „Na pultech obchodů by pak nebyla spousta nekvalitních výrobků, jak je tomu v současnosti“ řekl pan Michl. Otázkou zůstává, zda by spotřebitelé byli schopni za nedotované výrobky zaplatit mnohem vyšší cenu. [2]

Jaké jsou tedy argumenty proti dotacím v zemědělství:

- Finanční náročnost – v současné ekonomické situaci je tento argument velmi diskutován. V rámci „škrťů“ byly omezeny také dotace. Například sazba doplňkové platby Top-Up na zemědělskou půdu byla snížena téměř o polovinu na 514,10 Kč/ ha. [21]

- Pokřivené tržní i podnikatelské prostředí – díky dotacím, se na trhu udrží i takoví podnikatelé, kteří by bez dotací zkrachovali. Stejně tak ceny produktů prvovýroby by byly bez dotací mnohonásobně vyšší a kopírovaly by skutečné náklady vynaložené na výrobu. Cena, za kterou jsou produkty často prodávány je pod hranicí výrobních nákladů. Otázkou zůstává, zda by spotřebitelé byli ochotni zaplatit vyšší cenu.
- Pro samotné zemědělce mají dotace spíše demotivující charakter. – Zemědělci berou dotace jako příjem, který mají jistý každý rok. Nemají tedy potřebu rozšiřovat své podnikatelské aktivity za účelem dosažení vyššího zisku. Zrušení podpor by pak nutilo zemědělce se více snažit. V internetové diskusi na webových stránkách Asociace soukromého zemědělství sami zemědělci připouštějí, že zrušení dotací by vyčistilo odvětví od podnikatelů, kteří jsou na dotacích závislí.
- Nepřehlednost dotačních programů a byrokratická nesmyslnost. – V různých obdobích byly platné různé dotační programy. Některé byly ukončeny, jiné dobíhají a jiné se sloučily v jeden. Tyto zásahy a další vývoj, zapříčinily nepřehlednost podpor. Pobírání dotací s sebou přináší také vyplňování mnoha formulářů a návštěvy různých institucí. Příkladem nesmyslnosti v některých případech je Platba na přežvýkavce v rámci Národních doplňkových plateb. Tato platba je poskytována na počet dobytčích jednotek, které farmář měl ke dni 31.3. 2007.[18] V dalších letech dostává zemědělec stejnou platbu a není rozhodující, zda snížil, či naopak zvýšil, počet chovaných kusů.

Důvody proč by dotace v agrárním sektoru měly být dále poskytovány:

- Specifika zemědělské výroby. – Zemědělská výroba je silně závislá na počasí a biologickém cyklu. Obojí zmíněné nelze žádným způsobem urychlit nebo nijak ovlivnit. Farmář si nemůže předem určit, kolik čeho v daném roce vyrobí. Stejně tak se nemůže okamžitě přizpůsobit aktuální poptávce spotřebitelů.
- Vliv na venkovskou krajinu. – Zemědělství nemá pouze výrobní charakter, ale také se zásadním způsobem podílí na vzhledu venkovských oblastí. Výsledkem omezení tohoto odvětví by byla pole, která by ležela ladem, neudržované louky a lesy.
- Životní prostředí a ekologie. – V současné době je podporována zemědělská výroba, která je šetrná k životnímu prostředí. Ekologické zemědělství je výroba bez použití chemických prostředků, umělých hnojiv a dalších přípravků, které zatěžují přírodu.
- Rozvoj venkovských oblastí. – S dotacemi do zemědělství jsou úzce spojeny podpory venkovských oblastí. Jak již bylo zmíněno, zemědělství má vliv na kulturní ráz krajiny venkova. Udržovaná krajina přitahuje do oblastí turisty, kteří přinášejí peníze obcím. Dříve se z venkova lidé hromadně stěhovali do měst, dnes se zase pomalu vracejí, i to je přínosem pro rozvoj těchto oblastí.
- Dotace umožňují přežití českých výrobků na trhu. – Zemědělské produkty jsou vykupovány pod cenou, vynaložené náklady jsou pak kompenzovány právě poskytovanými dotacemi. Bez nich, by produkty byly prodávány za mnohem vyšší ceny, které by nemohly konkurovat produktům dováženým z ostatních zemí.

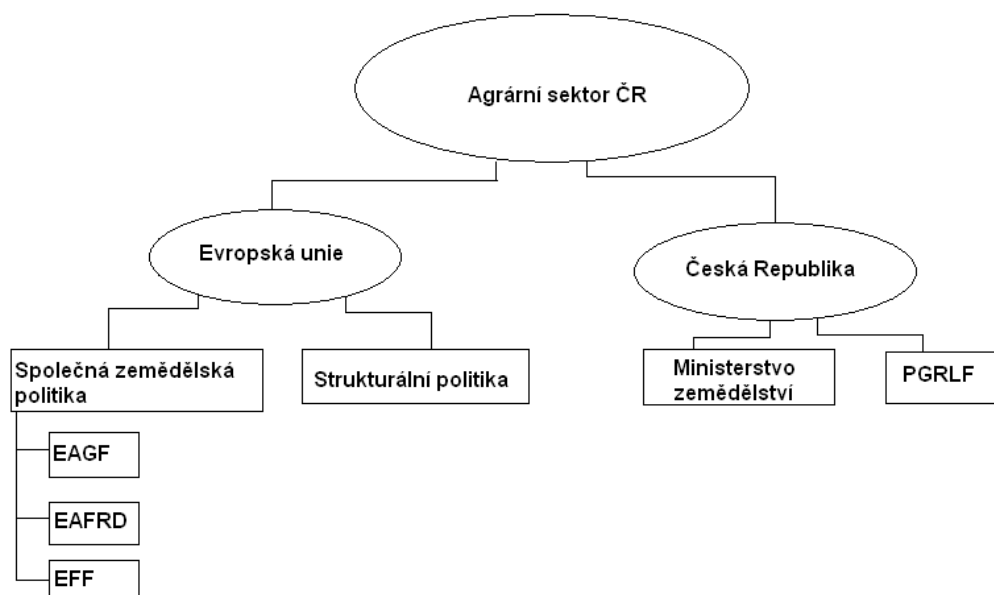
Dle zmíněných argumentů pro a proti zachování dotací, by měly být dotace zachovány. Zemědělství neprodukuje pouze potraviny a produkty pro navazující průmyslová odvětví. Má také velký podíl na vytváření a udržení kulturního rázu venkovské krajiny. Je to odvětví, které je úzce spjato s přírodou a životním prostředím. To vše jsou služby veřejnosti, za které zemědělec nedostane žádné ohodnocení v rámci trhu. Jsou to služby, které vznikají v souvislosti se zemědělskou produkcí a mají proto velkou hodnotu pro společnost. Tento přínos společnosti je pak zemědělci kompenzován poskytovanými dotacemi.

Na druhou stranu je však finanční náročnost dotací dlouhodobě neudržitelná. Je tedy třeba nastavit takový systém, který by přinášel podporu do odvětví, ale zároveň by nedocházelo k neúčelnému vyplácení peněz. Systém, který by byl transparentní a spravedlivý. To však záleží na vývoji Společné zemědělské politiky a na tom, jak se k tomuto problému postaví Evropská unie a její jednotliví členové.

4 Dotační politika zemědělství v ČR

Česká Republika vstoupila do Evropské unie(EU) v květnu roku 2004. Tento krok přinesl mnoho podstatných změn ve všech směrech fungování státu. Agrární sektor se stal součástí Společné zemědělské politiky (SZP) a přijal její pravidla a nabízené možnosti. Agrární sektor je široký pojem, do kterého je zahrnuto zemědělství s rostlinnou a živočišnou výrobou a také vodní a lesní hospodářství. V rámci SZP jsou uplatňovány tři hlavní zásady: společný trh pro zemědělské produkty při společných cenách, zvýhodnění produkce ze zemí EU na úkor vnější konkurence a finanční solidarita. Podstatou finanční solidarity je čerpání ze společných prostředků, do kterých přispívají všechny členské státy. Zemědělství je a vždy bylo slabším odvětvím, které vyžadovalo podpory ze strany státu. Přijetím pravidel SZP se českým zemědělcům otevřely nové možnosti čerpání podpor pro svoji činnost. Toto odvětví je důležitou součástí rozvoje venkovských oblastí a pomáhá udržovat ráz krajiny.

Obrázek 1, Schéma zdrojů financování zemědělství ČR

Zdroje financování agrárního sektoru jsou dvojího typu. Některé podpory jsou poskytovány státem a jiné jsou čerpány ze zdrojů EU. Evropské zdroje jsou poskytovány v rámci strukturální politiky nebo společné zemědělské politiky. Zprostředkovatelem a administrátorem podpor SZP je akreditovaná platební agentura Státní zemědělský intervenční fond (SZIF). V současném programovacím (2007 – 2013) období jsou poskytovány podpory z Evropského zemědělského záručního fondu (EAGF), z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) a z Evropského rybářského fondu (EFF). Strukturální politika je tzv. politika hospodářské a sociální soudržnosti a její realizace spočívá na jednotlivých členských státech. Jejím cílem je zmírnit regionální nerovnosti, které panují mezi členskými státy EU. Financování probíhá pomocí strukturálních fondů, z nichž je čerpáno na základě podaných žádostí. Strukturální politiku má v kompetenci Ministerstvo pro místní rozvoj.

Prostředky čerpané z EAFRD slouží ke zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství, potravinářství a lesnictví a k rozvoji venkovských oblastí. Hlavním programovým dokumentem je Program rozvoje venkova (PRV).

Program rozvoje venkova pro období 2007 – 2013

Aktuálnímu dokumentu PRV předcházely programy, které postupně formovaly politiku rozvoje venkova až do současné podoby.

Podstatným přínosem pro přípravu na přijetí Evropského práva v oblasti zemědělství. Pro vznik nové potřebné legislativy a osvojení pravidel souvisejících s poskytováním podpor, byl Speciální předvstupní program pro zemědělství (SAPARD) v letech 2000 – 2004. Následoval Operační program rozvoje venkova a multifunkční zemědělství, jehož prioritou je dle Ministerstva zemědělství (MZE) definovat takto „Trvale udržitelný rozvoj zemědělství, venkova a jeho přírodních zdrojů“.[4] V daném období 2004 - 2006 také fungoval Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP). Některé podpory, které byly vypláceny v rámci HRDP dobíhaly ještě do konce roku 2009.

Aktuální Program rozvoje venkova je souhrn opatření, která jsou zaměřena na zajištění trvale udržitelného rozvoje venkova, zachování kulturního rázu venkovské krajiny a zlepšení konkurenceschopnosti a kvality života ve venkovských oblastech. Součástí je také ochrana životního prostředí, což je úzce spjato s ekologickým zemědělstvím a hospodařením v méně příznivých oblastech. Dokument byl chválen 27. května 2007 Evropskou komisí a téhož roku začal i příjem žádostí o podpory. Pro celé sedmileté období je z prostředků EAFRD přidělena částka přibližně 2,8 mld. € a spolu s příspěvkem ze státního rozpočtu ČR jde o částku zhruba 3,6 mld. €. [24] To je v přepočtu asi 100 mld. Kč. Dokument je tématicky dle cílů rozdělen do čtyř částí – tzv. os. Pátou část tvoří Technická podpora, která je někdy uváděna jako osa V.

OSA I. Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví

Zaměřením první osy PRV je podpora konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, posílení dynamiky podnikání v oboru a v navazujícím potravinářství. Součástí je také modernizace zemědělských podniků, pozemkové úpravy a přidávání hodnoty zemědělským produktům. Na osu I je vynakládáno 22,39% celkových prostředků EAFRD [22]. Osa je dále rozdělena na konkrétní opatření v rámci nichž je možné podat žádost o podporu.

Opatření zaměřená na restrukturalizaci a rozvoj fyzického kapitálu a podporu inovací

1.1.1. Modernizace zemědělských podniků – Zaměřuje se na podporu investic, jejichž úroveň je v zemědělství nedostatečná.

1.1.2. Investice do lesů – Podpora na obnovu lesních porostů, pořízení lesnické techniky nebo rekonstrukce lesní infrastruktury.

1.1.3. Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům – Zahrnuje rozvoj zpracovatelských podniků, rozvoj nových odbytišť pro zemědělské výrobky a podpora jejich marketingu.[19]

1.1.4. Pozemkové úpravy – Opatření pomáhá k racionálnímu uspořádání pozemků všech vlastníků půdy v konkrétních katastrálních územích. Součástí opatření je také realizace vodohospodářských úprav, které řeší šetrný odvod povrchové vody a chrání území před záplavami.

Opatření přechodná pro ČR a ostatní nové členské státy

1.2.1. Problém slabého postavení zemědělců na trhu a slabá vyjednávací pozice vůči zpracovatelům a odběratelům je prioritou tohoto opatření. Pro jednání s obchodními řetězci jsou zakládány skupiny producentů jejichž cílem je společné uvedení zboží na trh a další aktivity s tím spojené.

Opatření zaměřená na podporu vědomostí a zdokonalování lidského potenciálu

Zajištění vzdělávání a rozvoj znalostí, to je hlavní myšlenkou této skupiny.

1.3.1. Další odborné vzdělávání a informační činnost – Toto opatření je zaměřeno především na poskytování poradenství a informačních služeb souvisejících s Programem rozvoje venkova.[15]

1.3.2. Zahájení činnosti mladých zemědělců –Cílem opatření je ovlivnění věkové struktury zemědělců, která se v posledních letech zhoršuje. Mladí lidé přinášejí do zemědělství dynamičtější způsob podnikání.

1.3.3. Předčasné ukončení zemědělské činnosti – Opatření je spojené s podporou zahájení činnosti mladých zemědělců. Zemědělci starší 55 let mohou ukončit aktivní činnost a umožnit tak nástup mladší generaci.

1.3.4. Využívání poradenských služeb – Podstatou opatření je zlepšení informovanosti zemědělských subjektů a zároveň zlepšení manažerských schopností farmářů.

Tabulka 1, Prostředky vyplacené na jednotlivá opatření OSY I.

OSA I.	Prostředky vyplacené 2009 (tis.Kč)		
	ČR	EAFRD	Celkem
Jednotlivá opatření			
Modernizace zemědělských podniků	911 926	303 975	1 215 901
Investice do lesů	65 528	196 585	262 113
Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům	241 495	80 498	321 993
Pozemkové úpravy	99 208	297 624	396 832
Další odborné vzdělávání a informační činnost	21 770	7 256	29 026
Zahájení činnosti mladých zemědělců	241 308	80 436	321 744
Využívání poradenských služeb	26 043	8 681	34 724
Celkové prostředky vynaložené na OSU I.	1 607 278	975 055	2 582 333

Zdroj: Zemědělství 2009, (www.eagri.cz)

V tabulce jsou uvedeny prostředky vynaložené na jednotlivá opatření OSY I. Nevětší částka ze zdrojů EAFRD, cca 85%, je vyplácena na modernizaci zemědělských podniků. Naopak nejnižší výdaje jsou na informační činnost a další vzdělávání.

OSA II. Zlepšování životního prostředí a krajiny

Hlavním cílem OSY II. je zaměřit se na šetrné využívání přírodních zdrojů a na kvalitu životního prostředí. Jsou stanoveny následující tři prioritní oblasti: „Biologická rozmanitost, zachování a rozvoj zemědělských a lesnických systémů s vysokou přírodní hodnotou a tradičních zemědělských krajin“, „Ochrana vody a půdy“ a „Zmírňování klimatických změn“. OSE II. je z celkového rozpočtu určeného pro PRV věnováno cca 53% a z toho je téměř 80% prostředků určeno pro první skupinu opatření.

2.1.1. Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech (LFA) – Hospodaření v těchto oblastech je zaměřeno především na chov hospodářských zvířat, která spásají a tím i udržují travní porosty.

2.1.2. Platby v rámci oblastí Natura 2000 - Oblasti Natura 2000 mají určité ekologické omezení, vyskytují se zde vzácní živočichové a rostliny. Většinou se jedná o oblast v rámci LFA, kde je určena chráněná krajinná oblast. Ochrana oblastí Natura 2000 je prováděna na principech ekologického zemědělství.[19]

2.1.3. Agroenvironmentální opatření – Toto opatření fungovalo již v rámci HRDP. Podporuje způsoby obdělávání půdy, které jsou šetrné k životnímu prostředí. Je sem zahrnuta údržba travních porostů pastvou a další způsoby hospodaření s důrazem na péči o krajinu. V rámci tohoto opatření můžeme vyčlenit další podopatření. Postupy šetrné k životnímu prostředí podporují ekologické zemědělství a hospodaření v souladu s přírodou. A péče o krajinu, do které je zahrnuto zatravňování orné půdy, pěstování meziplodin a podpora pěstování biopásů.

Další opatření se týkají lesnictví.

2.2.1. Zalesňování zemědělské půdy,

2.2.2. Platby v rámci Natura 2000 v lesích

2.2.3. Lesnicko-environmentální platby [15]

Tabulka 2, Prostředky vyplacené na jednotlivá opatření OSY II.

OSA II. Jednotlivá opatření	Prostředky vyplacené 2009 (tis.Kč)		
	ČR	EAFRD	Celkem
Opatření LFA	257765	1031060	1 288 825
Platby v rámci Natura 2000	198	791	989
Agroenvironmentální opatření	315163	1260584	1 575 747
Zalesňování zemědělské půdy	10805	43219	54 024
Obnova lesního potenciálu a společenské funkce lesa	9743	38973	48 716
Celkové prostředky vynaložené na OSU II.	593 674	2 374 627	2 968 301

Zdroj: Zemědělství 2009, (www.eagri.cz)

V tabulce jsou uvedeny částky vyplacené v roce 2009 v rámci OSY II. Nejvíce prostředků směřuje do plateb v rámci Agroenvironmentálních opatření a do hospodaření ve znevýhodněných oblastech.

OSA III) Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova

Cíle této části PRV vycházejí z analýz problémů a potřeb venkovských oblastí. Vzhledem ke snižování venkovské populace a pracovních příležitostí je snaha podporovat životní podmínky na venkově a diverzifikaci ekonomických aktivit, aby bylo zabráněno odlivu obyvatel. Do této části programu je také zahrnuto využívání obnovitelných zdrojů energie. OSU lze rozdělit do tří priorit, které se dále dělí na opatření.

Tvorba pracovních příležitostí a podpora využívání obnovitelných zdrojů klade důraz na rozvoj jiných, než zemědělských aktivit na venkově. Cílem je vytvoření pracovních míst a zajištění důstojné životní úrovně obyvatel venkova.

3.1.1. Diverzifikace činností nezemědělské povahy

3.1.2. Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje - Součástí je podpora řemesel a malých živnostníků, která jsou součástí venkova. Je tím míněno kovářství, tesařství, truhlářství a jiné oblasti, kterými se dají vytvořit nová pracovní místa. [15]

3.1.3. Podpora cestovního ruchu – Využití všech možností, které venkov nabízí, je hlavním cílem podopatření.

Zlepšení kvality života ve venkovských oblastech

Cílem je rozvoj venkovské infrastruktury, díky kterému se bude rozvíjet malé i střední podnikání. Celkově je důležité zlepšit životní prostředí venkovských sídel. Prostředkem k tomu je vylepšování občanské vybavenosti vesnic a vzhledu veřejných prostranství. To by mělo vést k posílení sounáležitosti obyvatel s místem, ve kterém žijí.

3.2.1. Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby

3.2.2. Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova

Vzdělávání

3.3.1. Vzdelávání a informace - Informace o možnostech podnikání na venkově a o podporách s tím spojených.[15]

Tabulka 3, Prostředky vyplacené na jednotlivá opatření OSY III.

OSA III.	Prostředky vyplacené 2009 (tis.Kč)		
	ČR	EAFRD	Celkem
Jednotlivá opatření			
Diverzifikace činností nezemědělské povahy	119036	357110	476 146
Zakládání podniků a jejich rozvoj	48387	145159	193 546
Cestovní ruch	18163	54487	72 650
Obnova a rozvoj vesnic, obč. vybavení a služby	282419	847258	1 129 677
Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova	21816	65447	87 263
Vzdělávání a informace	4474	13423	17 897
Celkové prostředky vynaložené na OSU III.	494 295	1 482 884	1 977 179

Zdroj: Zemědělství 2009, (www.eagri.cz)

Z tabulky je patrné, že nejvíce prostředků v rámci OSY III. je čerpáno na opatření týkající se obnovy a rozvoje vesnic. Opatření zahrnuje projekty obcí například na výstavbu vodovodů, kanalizací nebo čistíren odpadních vod.

OSA IV) LEADER

Tato část PRV je metodickou částí, která je realizována díky uskutečňování cílů jednotlivých opatření Osy I – Osy III. Tato osa představuje způsob, jakým jsou programy rozvoje venkova realizovány a navzájem propojeny. Součástí OSY LEADER jsou patření:

4.1.1. Místní akční skupina (MAS) - Jde o spojení různých subjektů ve venkovských oblastech, které spolupracují se samosprávou obcí. V současnosti je schváleno celkem 112 MAS.[11]

4.1.2. Realizace místní rozvojové strategie [15]

4.2.1. Realizace projektů spolupráce – Příjemcem dotace jsou místní akční skupiny, spolupracující na národní nebo nadnárodní úrovni.

Tabulka 4, Prostředky vyplacené na jednotlivá opatření OSY IV.

OSA IV.	Prostředky vyplacené 2009 (tis.Kč)		
	ČR	EAFRD	Celkem
Jednotlivá opatření			
Místní akční skupina	17491	69963	87 454
Realizace místní rozvojové strategie	10801	43206	54 007
Celkové prostředky vynaložené na OSU IV.	28 292	113 169	141 461

Zdroj: Zemědělství 2009, (www.eagri.cz)

OSA V) Technická pomoc

Tato část programu má hlavním cílem poradenství a poskytování informací o Programu rozvoje venkova. Pomoc se žádostmi a při tvorbě konkrétních projektů. Součástí Technické pomoci je také zřízení a provoz celostátní sítě pro venkov. Tuto síť je možná najít na portálu ministerstva zemědělství www.eagri.cz.

Tabulka 5, Prostředky vyplacené na jednotlivá opatření OSY V.

OSA V.	Prostředky vyplacené 2009 (tis.Kč)		
	ČR	EAFRD	Celkem
Jednotlivá opatření			
Příprava, sledování, hodnocení, informování a kontrola v rámci PRV	4897	14691	19588

Zdroj: Zemědělství 2009, (www.eagri.cz)

Souhrnná tabulka, ve které je ukázáno čerpání zdrojů pro Program rozvoje venkova, se nachází v Příloze č. 2. Přílohu č. 3 tvoří graf znázorňující procentní podíl jednotlivých OS PRV na celkovém rozpočtu.

Další prostředky, které plynou z rozpočtu Evropské unie jsou podpory v rámci

Operačního programu rozvoje rybníkářství pro období 2007 – 2013

Programový dokument, který umožňuje čerpat prostředky pro oblast rybníkářství z Evropského rybníkářského fondu (EFF) slouží k prosazování cílů Společné rybníkářské politiky. Prioritou je posílení konkurenceschopnosti daného odvětví, zachování současné úrovně zaměstnanosti a udržení stávající produkce ryb. Prostřednictvím marketingových a propagačních aktivit je snaha posilovat poptávku po sladkovodních rybníkářích. Toto je prováděno prostřednictvím kampaně RYBA DOMÁCÍ. Součástí Programu rozvoje rybníkářství je také podpora hospodaření na rybníkářích, způsobem šetrným k přírodě. V rámci programu je také podporována modernizace a rozšiřování zpracovatelských kapacit pro efektivnější výrobu. Program je členěn do tří prioritních os 2,3 a 5. Na celé období 2007 – 2013 je schválen rozpočet 36,1 mil. € , z toho 75% hradí Evropský rybníkářský fond a zbylých 25% je financováno ze státního rozpočtu ČR.

Následující tabulka ukazuje přehled čerpání podpor pro roky 2008 a 2009.

Tabulka 6, Čerpání podpor z EFF v letech 2008, 2009

Prioritní osa	2008 (mil.Kč)			2009 (mil. Kč)		
	EU	ČR	Celkem	EU	ČR	Celkem
osa 2	4,7	1,6	6,3	8,4	2,8	11,2
osa 3	0	0	0	0	0	0
osa 5	0	0	0	0	0	0
Celkem z programu	4,7	1,6	6,3	8,4	2,8	11,2

Zdroj: Zpráva o stavu zemědělství za rok 2009

Částky, vyplácené z os 5 a 3 dle uvedeného zdroje existují, ale jsou natolik zanedbatelné, že nebyly uvedeny. Dané hodnoty jsou zpracovány do konce roku 2009. Nejvíce prostředků bylo čerpáno z osy 2, která se zaměřuje na produktivní investice do akvakultury a zpracování a uvádění na trh.[14]

Přímé platby

V České republice jsou přímé platby vypláceny již o roku 2004 a jsou poskytovány na hektar zemědělské půdy, která je evidována v Evidenci půdních bloků (LPIS). Platby jsou vypláceny ze zdrojů Evropské unie zjednodušeným systémem plateb plně oddělených od produkce. Evropským zdrojem pro poskytování přímých plateb je Evropský zemědělský záruční fond (EAGF). Jak již bylo v úvodu kapitoly zmíněno, zprostředkovatelem podpor z EU je SZIF.

Nové členské země nedostaly podpory v plné výši, ale bylo jim umožněno dorovnávat platby z vlastních zdrojů a to maximálně do výše přímých plateb, které jsou poskytovány členům EU 15.[24]

Tabulka 7, Model postupného navyšování plateb

	EU	ČR	Celkem
2004	25%	30%	55%
2005	30%	30%	60%
2006	35%	30%	65%
2007	40%	30%	70%
2008	50%	30%	80%
2009	60%	30%	90%
2010	70%	30%	100%
2011	80%	20%	100%
2012	90%	10%	100%
2013	100%	0%	100%

Zdroj: Ministerstvo zemědělství

V tabulce je uvedeno kolik procent z celkové sazby pro přímé platby, která je poskytována v zemích EU 15, dostávají čeští farmáři. Zároveň je uvedeno, jakou část financuje ČR z rozpočtu. Tento model postupného navyšování plateb (tzv. phasing in), by měl být platný pro období 2004 – 2013. Nelze však s jistotou říci, že v roce 2013 dosáhnou čeští zemědělci na celou částku, která je poskytována zakladatelským členům unie.

JEDNOTNÁ PLATBA NA PLOCHU (SAPS)

Zabezpečení stabilnějších příjmů, nezávislých na produkci, je hlavním cílem jednotné platby. Zemědělci se mohou rozhodnout co budou produkovat a lépe se tak přizpůsobí poptávce.[5] Podstatou tohoto systému je, že se celková suma peněz od EU pro příslušný rok rozdělí na každý hektar výměry zemědělské půdy. Minimální výměrou, na kterou mohou být tyto platby poskytnuty, je 1ha zemědělské půdy. Zemědělská půda musí být vedena v evidenci půdních bloků (LPIS). Výše platby musí být schválena a oznámena nejpozději do 30. listopadu daného roku. V následující tabulce jsou uvedeny platby na 1ha v korunách od vstupu do ČR do EU.

Tabulka 8, Vývoj sazeb SAPS

Rok	Kč/ ha
2009	3 710,00
2008	3 072,70
2007	2 791,50
2006	2 517,80
2005	2 110,70
2004	1 830,40

zdroj: Tisková zpráva ministerstva zemědělství [6]

V roce 2009 bylo proplaceno celkem 24 389 žádostí vztahujících se k rozloze cca 3,5 mil ha zemědělské půdy. Celková částka čerpaná z rozpočtu unie byla 12 849, 58 mil.Kč.

ODDĚLENÁ PLATBA ZA CUKR (SSP)

V roce 2006 byla provedena v celé EU reformní opatření, v rámci nichž došlo k výraznému snížení minimální ceny cukrové řepy určené k výrobě kvótovaného cukru. Platba za cukr je kompenzací pěstitelům cukrovky za snížení garantované ceny.[10]

ODDĚLENÁ PLATBA ZA RAJČATA (STP)

Je součástí systému přímých plateb od roku 2008. Podmínkou pro čerpání podpory je přiznání dotace SAPS a uzavření smlouvy o dodávce rajčat s organizací producentů ovoce a zeleniny se sídlem v ČR.

Následující tabulka obsahuje informace o celkových částkách, vyplacených na přímé platby, které jsou hrazeny z rozpočtu EU, čili jsou hrazeny z Evropského zemědělského záručního fondu (EAGF)

Tabulka 9, Výše dotací vyplacených v rámci přímých plateb

Druh plateb	Částka (v tis. Kč)
SAPS	12 849 586
Platba na cukr	356 401
Platba na rajčata	4 541
CELKEM	13 210 528

Zdroj: Zemědělství 2009, (www.eagri.cz)

Nedílnou součástí přímých plateb jsou Národní doplňkové platby, které jsou hrazeny výhradně ze státního rozpočtu, proto budou zmíněny společně s dalšími dotacemi, které jsou poskytovány z rozpočtu ČR.

Dotace v rámci společné organizace trhu (SOT)

Společná organizace trhu se zaměřuje na prvovýrobky a výrobky po prvním zpracování. Jejím hlavním cílem je taková regulace nabídky, aby nedocházelo k jejímu kolísání.[3] V návaznosti na to pak nedochází ke kolísání cen, které jsou vypláceny zemědělským producentům a zároveň ke kolísání cen, které platí za výrobky koneční spotřebitelé. Nástroje používané k naplňování cílů SOT jsou například produkční kvóty, intervenční nákupy, kvóty pro dovoz a vývoz, exportní subvence a jiné.

Úkolem SOT je také určitá ochrana evropských producentů před producenty z třetích zemí. U vybraných komodit, dovážených z třetích zemí, jsou zavedena cla. Nejvíce se dováží káva, potravinové doplňky, rybí maso, tabák a víno. Společnou organizaci trhu má plně v kompetenci SZIF a je rozdělena do dvou okruhů, na živočišnou a rostlinnou výrobu.[3]

Dle zprávy o celkovém stavu zemědělství za rok 2009 jsou výdaje na SOT následující:

Tabulka 10, Celkové výdaje za SOT v roce 2009

SOT	EU	ČR	Celkem
Finanční podpora cen	73 454	33 349	106 803
Vývozní subvence	163 752	21 623	185 375
Dotace	1 634 481	1 264 322	2 898 803
Intervenční nákupy	148 084	944 469	1 092 553
CELKEM	2 019 771	2 263 763	4 283 534

Zdroj: Zemědělství 2009, (www.eagri.cz)

Do celkového součtu finanční podpory cen jsou zahrnuty podpory spotřeby školního mléka, podpory ostatního užití mlékárenských výrobků, podpory zlepšení výroby včelích produktů a podpora organizací producentů ovoce a zeleniny. Vývozní subvence zahrnují subvence za zpracované výrobky a za nezpracované výrobky. Řádek „Dotace“ zahrnuje podpory pro zpracování lnu a konopí pěstovaných na vlákno, podpora zpracování sušených krmiv, podpory na restrukturalizaci vinic a další. V intervenčních nákupech jsou zahrnuty nákupy cukru a obilovin.

Národní podpory

Národní dotace jsou plně hrazeny ze státních zdrojů. Stát těmito dotacemi pomáhá udržovat výrobní potenciál zemědělství a jeho podíl na rozvoji venkova. Národní podpory zahrnují široké spektrum programů. Nejvýznamnější z nich jsou tzv. dotace podle „Zásad“. Pro jednotlivé roky jsou stanoveny Ministerstvem zemědělství podmínky pro poskytování podpor. Některé z nich se každý rok mění a jiné zůstávají po léta stejné. Také nesmějí zásadním způsobem narušovat fungování SZP. Proto jsou zaváděny v takových oblastech, ve kterých není uplatňována SZP.

V roce 2009 byly vyplaceny podpory, uvedené v následující tabulce.

Tabulka 11, Vyplacené národní podpory v roce 2009

NÁZEV PROGRAMU	ČÁSTKA (v tis. Kč)
Podpora včelařství	69 885
Podpora vybudování kapkové závlahy v sadech, vinicích a chmelnicích	20 000
Podpora restrukturalizace ovocných sadů	60 000
Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat	179 705
Podpora ozdravování polních a speciálních plodin	156 612
Podpora genetických zdrojů	77 500
Podpora NH Kladruby, ZH Písek a ZH Tlumačov	65 000
Nákazový fond	126 544
Speciální poradenství	39 928
Školní závody	14 272
Podpora poradenství v zemědělství	13 812
Podpora marketingu a propagace	557
Podpora evropské integrace nevládních organizací	11 955
Podpora české technologické platformy pro potraviny	10 000
Zpracování zemědělských produktů	157 560
Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků	74 350
CELKEM:	1 077 680

Zdroj: Zemědělství 2009, (www.eagri.cz)

Celková částka vyplacená v roce 2009 za podpory v rámci zásad činila 1 077 mil. Kč. Jak je patrné z tabulky, Ministerstvo zemědělství podporuje především takové oblasti, které jsou pro naši zemi specifické a tudíž nejsou součástí SPZ.[22]

Národní doplňkové platby (TOP-Up).

Tyto platby jsou hrazeny ze státního rozpočtu a jsou doplňkové k SAPS. Stát má možnost dorovnávat výši přímých plateb z vlastních zdrojů a to pomocí národních doplňkových plateb. Žádat o tyto platby mohou zemědělci, kteří žádají o platby SAPS. Podmínky pro žádosti se v tomto případě shodují. Tyto platby jsou vypláceny jako kompenzace znevýhodnění nových členských zemí EU. Jak již bylo řečeno, novým členům nebyly přiznány platby SAPS v plné výši. Rozdíl je dorovnáván ze státních zdrojů a to maximálně do výše sazby plateb starších členů EU. Národní doplňkové platby jsou rozděleny do dvou skupin. Na platby vázané na produkci (coupling) a platby od produkce oddělené (decoupling). V rámci plateb oddělených od produkce se jedná o podpory na zemědělskou půdu, chmel, brambory pro výrobu škrobu, skot, ovce a kozy. V rámci plateb vázaných na produkci je podporováno pěstování lnu na vlákno, pěstování chmele, chov krav bez tržní produkce mléka a chov ovcí a koz.[17] V roce 2009 bylo v rámci plateb Top-Up vyplaceno 5 474, 3 mil. Kč.

Další okruh podpor je tvořen Podpůrným garančním a lesnickým fondem (PGRLF). Jde o státní instituci, takže svým způsobem lze mluvit o podporách v rámci státního rozpočtu. Jeho hlavním cílem je podpora realizace dlouhodobých investic do modernizace, zvýšení efektivnosti, zlepšení jakosti a dalšího rozvoje zemědělských subjektů. Dotace jsou určeny na investice, které nelze dotovat v rámci Programu rozvoje venkova z Evropského zemědělského fondu. Jsou otevřeny dva programy. Program Zemědělec je určen pro rozvoj zemědělských subjektů a to především investicemi do strojního zařízení, vybavení a technologických celků. Investice musí být pro subjekt přínosem – snižování nákladů, modernizace, zlepšení jakosti.

Program Půda má za cíl podporu nákupu nestátní zemědělské půdy za účelem provozování zemědělské výroby na ní.[16]

Podpůrný garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF)

Fond byl založen v roce 1993. Za dobu svého působení se stal neodmyslitelnou součástí resortu zemědělství. Z počátku zajišťoval garanci začínajícím subjektům, aby se pro ně bankovní úvěry staly dostupnějšími. Smyslem bylo poskytnout garanci a dotaci části úroku z úvěru. A to zejména v letech 1996 – 1998, kdy byly úvěry zatíženy vysokou úrokovou mírou, a byla akutní potřeba investic. PGRLF je akciovou společností, ve které 100% akcií vlastní Česká republika. Hlavním předmětem činnosti PGRLF je v současné době subvencování části úroků z úvěrů podnikatelských subjektů v oblasti zemědělství, lesnictví, vodního hospodářství a průmyslu zabývajícího se zpracováním produkce ze zemědělské výroby a finanční podpora pojištění. V době současné celosvětové krize je činnost PGRLF rozšířena o pomoc zemědělským subjektům při řešení přechodného nedostatku finančních prostředků na provozní náklady. Také poskytuje chybějící prostředky obcím na dokončení projektů v rámci Programu rozvoje venkova.[7] Celková výše vyplacených dotací pro rok 2009 je 537,266 mil.Kč.[22]

Tabulka 12, Rozdělení čerpaných částek dle zdrojů (EU, ČR)

	SZP	částky v tisících Kč
Program rozvoje venkova	EAFRD	4 952 027
Operační program rybnářství	EFF	8 400
Přímé platby	EAGF	13 210 528
Společná organizace trhu	EAGF	2 019 771
Celkem EAGF		15 230 299
	Státní rozpočet	částky v tisících Kč
Program rozvoje venkova	MZE	2 742 415
Operační program rybnářství	MZE	2 800
Národní doplňkové platby	MZE	5 474 299
Společná organizace trhu	MZE	2 263 763
Podpory v rámci "Zásad"	MZE	1 077 680
CELKEM MZE		10 483 277
Podpory v rámci PGRLF	PGRLF	537 266

Zdroj: Zemědělství 2009, (www.eagri.cz)

Shrnutím dostupných informací o financování agrárního sektoru vznikne výše uvedená tabulka. Porovnáním celkového součtu podpor ze zdrojů EU a ze státního rozpočtu bylo zjištěno, že české zemědělství je z větší části financováno ze zdrojů Evropské unie. Financování ze státního rozpočtu však rozhodně není zanedbatelné. Celkové prostředky vynaložené ve sledovaném období na podporu zemědělské politiky činily 10 483,23 mil.Kč. V částce nejsou zahrnuty dotace poskytnuté Podpůrným garančním rolnickým a lesnickým fondem.

Největším zdrojem financování z rozpočtu EU byl v roce 2009 Evropský zemědělský záruční fond (EAGF), z něhož byla poskytnuta celková částka 15 230 , 30 mil. Kč. Celková částka 4 952 mil. Kč byla čerpána z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova. Tyto prostředky byly vyplaceny na žádosti podané na základě opatření Programu rozvoje venkova.[22]

5. Účinnost dotační politiky na vybraném zemědělském podniku

Dle údajů Českého statistického úřadu bylo v roce 2007 evidováno 36 455 hospodařících fyzických osob, což je zhruba 92, 5% z celkového počtu hospodařících subjektů. Nízký počet podnikajících právnických osob je jedním ze znaků typických pro zemědělství. V příloze č. 1 je tabulka, ve které jsou uvedeny zmíněné údaje Českého statistického úřadu.

Pan Jiří Dohnal je soukromě hospodařícím rolníkem. Farma se nachází v Královéhradeckém kraji v obci Rohenice a byla založena v roce 1992. Vznikla podobným způsobem jako většina fyzických osob podnikajících v zemědělství. Po roce 1989 se začala rušit Jednotná zemědělská družstva a jejich majetek byl v rámci restitucí navrácen původním majitelům. Pole a různé zemědělské stroje však většinou byly restituentům na obtíž. Jedna z možností využití nabytého majetku byl pronájem.

Rodinná farma začínala s 5 ha vlastní půdy a 6 ha pronajaté. Celkových 11ha byly 2 ha luk a zbytek orná půda. Hlavním zaměřením byla živočišná výroba a to konkrétně hovězí dobytek. Ve stavu bylo až 11 krav na produkci mléka a další kusy určené k výkrmu. Mléko bylo vykupováno nedalekou Opočenskou mlékárnou. Rostlinná výroba byla určena pro produkci krmiva pro zvířata. Na farmě nebyli žádní zaměstnanci a veškerý chod byl zajišťován rodinnými příslušníky.

Během 18 let existence byla výrazně zvýšena půdní plocha a byly nakoupeny budovy v objektu bývalého JZD. Farma dále pokračuje v živočišné výrobě, plně se však přeorientovala na chov prasat. Dále byl rozšířen také strojový park a to v takové míře, aby byl zajištěn efektivní chod farmy. V roce 2009 byla celková rozloha půdy 124 ha. Z toho 6 ha louky, zbytek orná půda. Hovězí dobytek je udržován na stálé hranici 11 kusů. Z toho 5 krav, 2 s tržní produkcí mléka a 3 bez tržní produkce mléka. Mléko již není dodáváno do mlékárny, ale je plně využito jako krmivo pro prasata. Další kusy skotu jsou určeny k výkrmu. Celkový stav prasat je zhruba 280 kusů. Chov prasat je zcela samostatný. Farma má vlastní chovného kance a několik prasníc, není tedy nutné nakupovat selata od jiných dodavatelů.

Hlavním cílem rostlinné výroby je produkce krmiva pro zvířata. V tomto ohledu je farma téměř samostatná. Nakupují se pouze doplňková krmiva, která jsou nezbytná pro správný růst a zdraví chovaných zvířat. Vzhledem k účelu rostlinné produkce je pěstována především pšenice. Doplňkovou plodinou je pak ječmen, řepka a kukuřice. Přebytky pšenice a veškerá produkce řepky jsou vykupovány společností Zemědělské zásobování a nákup (ZZN) Česká Skalice. Kukuřice je zkrmována ve formě siláže. Pro produkci krmiv jsou také plně využívány louky a je pěstována vojtěška. Farma nemá žádné zaměstnance, veškerý její chod zajišťuje pan Dohnal s manželkou a dvěma syny. Pro rodinu je tak farma jediným zdrojem příjmů. Tato skutečnost ovlivňuje vývoj farmy, zejména při rozhodování o investicích do nákupu nových strojů a dalšího rozvoje.

Farma je fyzickou osobou, která splňuje veškeré podmínky pro vedení daňové evidence. Daňová evidence slouží k evidenci majetku a závazků pro účely stanovení základu daně a daně z příjmů fyzických osob. Obsahem daňové evidence jsou údaje o příjmech a výdajích fyzické osoby. V tomto způsobu vedení účetnictví nejsou náklady a výnosy.[1]

Pro účely práce bylo vybráno období 2006 – 2009. Pro každý rok byl vytvořen soupis příjmů a výdajů a to na základě informací obsažených v Peněžních denících podnikatele. Dále pak byl porovnáván rozdíl příjmů a výdajů se započtenou částkou přijatých podpor a bez této částky. Na základě tohoto porovnání byly vyvozeny závěry. Daňová evidence zjišťuje příjmy a výdaje, ty nemají souvislost s účetním obdobím, ale účtují se v okamžiku skutečného pohybu peněz. Podpory pro daný rok jsou ve většině případů vypláceny až rok následující. V době vyplacení jsou také zaneseny do Peněžního deníku.

Farma je příjemcem dotací poskytovaných jak ze zdrojů EU, tak ze státního rozpočtu. Hlavní část tvoří dotace na plochu SAPS a Národní doplňkové platby (Top - Up). Dále pak podpora v rámci agroenvironmentálních opatření a platby na přežvýkavce. Účel dotací v jednotlivých letech je uveden v tabulce.

Tabulka 13, Přehled druhu čerpaných dotací v jednotlivých letech

rok				
Dotační program	2006	2007	2008	2009
SAPS	x	x	x	x
AEO	x	x	x	x
Top-Up	x	x	x	x
Nákazový fond		x		

Zdroj: Autor

Z tabulky je patrné, že ve všech letech sledovaného období byly využívány stejné dotační programy. Výjimkou je rok 2007, kdy byla využita podpora v rámci dotačního programu nákazový fond. Byly tak částečně uhrazeny náklady spojené s odstraňováním kadáveru. V dalších letech již této podpory nebylo využito. Jedním z důvodů bylo objektivní srovnání času, který je nutný k administraci podpory, s celkovou poskytnutou částkou. Výhradně z Evropských zdrojů byla čerpána Jednotná platba na plochu (SAPS). Dotace byla v jednotlivých letech přiznána na výměru cca 120ha zemědělské půdy. V rámci doplňkových plateb (Top-Up) byla přiznána dotace na zemědělskou půdu a platba na přežvýkavce. Poslední zmíněná je určena pro podporu chovu přežvýkavců a je poskytována dle chovaných velkých dobytčích jednotek (VDJ). K dalším pobíraným dotacím patří platby v rámci Agroenvironmentálních opatření, konkrétně příspěvek na pěstování meziplodin. Jak bude ukázáno v další části práce, tato platba byla přijata ve všech letech a na stejnou výměru 11,45ha půdy. Dotace na pěstování meziplodin je z 80% hrazena ze zdrojů Evropské unie a zbytek je dofinancován ze státních zdrojů.

Jak již bylo zmíněno, přiznané dotace pro určitý rok se vyplácejí až rok následující. Daňovou evidencí jsou pak zachyceny z okamžiku přijetí platby na bankovní účet. V následující tabulce jsou uvedeny konkrétní částky dotací, které byly podnikateli přiznány v jednotlivých letech.

Tabulka 14, Částky čerpaných dotací v jednotlivých letech

rok				
Dotační program	2006	2007	2008	2009
SAPS	305 459,51	339 418,55		803 270,52
AEO	52 441,00	52 441,00	52 441,00	52 441,00
Top-Up	267 087,07	240 448,15	225 536,03	323 426,95
Nákazový fond		5 429,00		

Zdroj: Peněžní deníky podnikatele

V roce 2006 byla podnikateli vyplacena částka 305 459,51,-Kč v rámci jednotné platby na plochu (SAPS). Dále mu byla poskytnuta dotace na pěstování meziplodin. Částka 52 441,-Kč je určena pro celkovou výměru 11,45ha. Tato podpora v rámci Agroenvironmentálních opatření byla přiznána pro rok 2005. Jak je patrné z tabulky, žádost o dotaci byla kladně vyřízena v celém sledovaném období. Ve stejném roce byla také vyplacena částka 267 087,07,-Kč z titulu národních doplňkových plateb. Suma byla rovněž přiznána pro rok 2005.

Dotační příjmy byly v roce 2007 obohaceny o platby z Nákazového fondu. Podpora by měla částečně uhradit náklady spojené s likvidací kadáveru. Sazba dotace byla 3,40Kč / Kg a byla stanovena pro hmotnost 2255Kg. Dále bylo vyplaceno 240 448, 15Kč v rámci Národních doplňkových plateb, které byly farmě přiznány v roce 2006. Celková částka se skládá z 224 958,55Kč, které byly vyplaceny jako podpora ze státního rozpočtu k jednotné platbě na plochu a 15 489,60Kč, což je dotace na chov přežvýkavců. Podpora chovu přežvýkavců byla poskytnuta na celkem 6 velkých dobytčích jednotek.

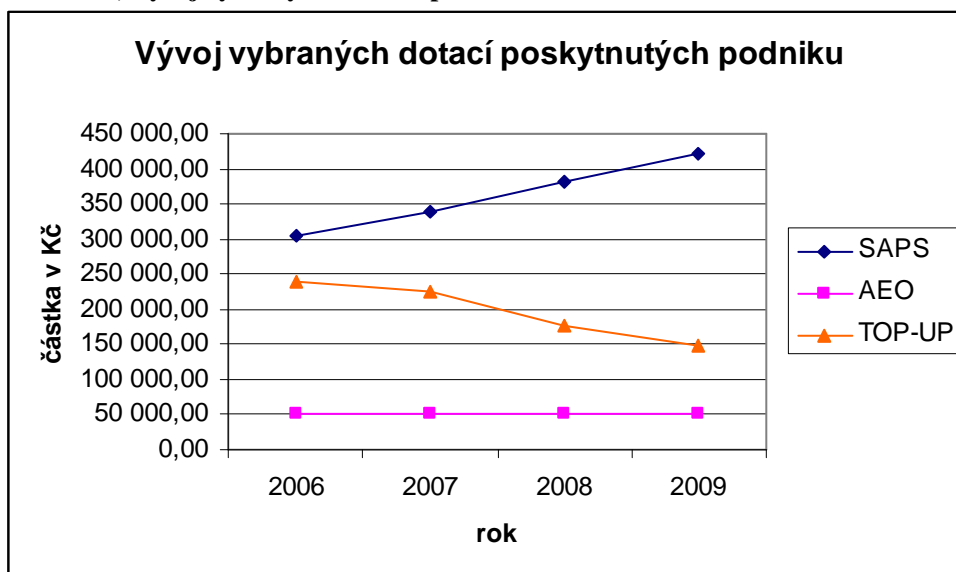
Částka podporující pěstování meziplodin je stejná jako v minulém roce. V témže roce byla také vyplacena jednotná platba na plochu ve výši 339 418,55 Kč a týkala se výměry 121,59 ha. Pro rok 2007 byla schválena výše dotace na 1 ha 2 791,50Kč.

Na zjištěných skutečnostech z roku 2008 je vidět, že nelze dopředu počítat s poskytnutím dotací v určitém termínu. Přestože byla žádost podána včas a v pořádku, byly veškeré podpory týkající se roku 2008 vyplaceny až v roce 2009. Dotace týkající se roku 2007 byly doplacený kompletně. 52 441Kč v rámci agroenvironmentálních opatření na pěstování meziplodin. Dále byla poskytnuta platba na přežvýkavce ve výši 14 783,62 Kč. Na celkovou výměru 120,08 ha byla vyplacena podpora v rámci Národních doplňkových plateb. Sazba Jednotné platby na plochu SAPS byla v roce 2008 stanovena na 3 072,70 Kč/ ha.

Rok 2009 má nejvyšší částku poskytnutých dotací z celého sledovaného období. Jednotná platba na plochu, 381 107,02Kč, byla pro rok 2008 poskytnuta na výměru 124,03ha. K platbám SAPS byl také farmě poskytnut příspěvek v rámci Národních doplňkových plateb (Top-Up) v hodnotě 176 056,37Kč. Dále byla také přiznána částka 52 441Kč na základě žádosti, v rámci agroenvironmentálních opatření, o příspěvek na pěstování meziplodin.

Vzhledem k vážné ekonomické situaci, která nastala v roce 2009, došlo k dřívějšímu vyplácení SAPS. Pro rok 2009 byla stanovena sazba 3 710Kč / ha. Podniku tak bylo vyplaceno celkem 422 163,50 Kč v rámci SAPS. Tentýž rok také byly vyplaceny Národní doplňkové platby ve výši 147 370,58 Kč.

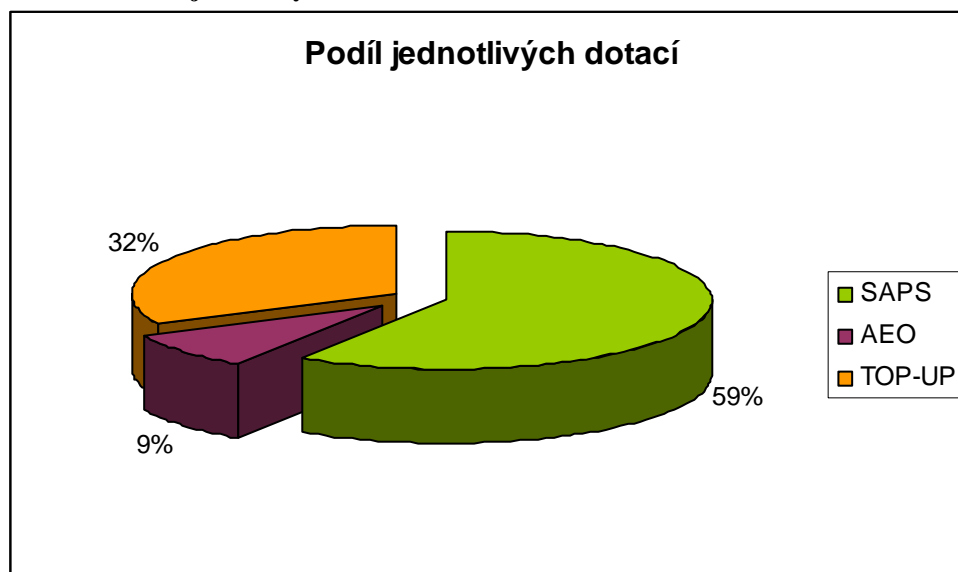
Obrázek 2, Vývoj vybraných dotací v průběhu zkoumaného období

Zdroj: Peněžní deníky podnikatele

V grafu je znázorněn vývoj dotací, které byly podniku poskytnuty v letech 2006 – 2009. Pro lepší přehlednost grafu, byly částky rozděleny podle toho, pro který rok byly určeny a ne ve kterém byly vyplaceny. Je zde patrný růst Jednotné platby na plochu a naopak pokles Národních doplňkových plateb. Sazba jednotných plateb (SAPS) se každým rokem zvyšuje a to dle dohody s Unií. Čeští zemědělci nedosáhli na plnou sazbu SAPS, ta je však stále zvyšována a předpokládaným rokem pro dosažení 100% je rok 2013.

Obrázek 3 Podíl jednotlivých dotací

Zdroj: Autor

V grafu je znázorněn podíl jednotlivých dotačních titulů na celkovém dotačním příjmu. Není sem zahrnuta platba v rámci Nákazového fondu, protože byla poskytnuta pouze pro jeden rok ze sledovaného období. Jak je patrné z grafu, největší část dotačních příjmů podnikatele tvoří Jednotná platba na plochu. 59% dotací je tak hrazeno výhradně ze zdrojů Evropské Unie. Národní doplňkové platby tvoří 32% z celkového příjmu z dotací. Platba v rámci Agroenviromentálních opatření tvoří pouhých 9%.

Pro ukázkou účinnosti dotací v zemědělském podniku byly porovnány hospodářské výsledky v jednotlivých letech. Pro každý rok byly vypočteny dva hospodářské výsledky. V jednom byly zahrnuty příjmy z dotací a v druhém nikoliv. Hospodářské výsledky byly vypočítány ze záznamů v peněžních denících podnikatele.

Celkové výdaje podniku tvoří prostředky, které jsou určeny na nákup materiálu a zboží a dále pak provozní výdaje. Do provozních výdajů jsou zahrnuty služby veterináře, platby nájmu, poradenské služby. Poradenské služby jsou přijímány zejména v oblasti rostlinné výroby.

Do složky nákup materiálu jsou zařazeny výdaje za nákup osiva, nafty, náhradních dílů k zemědělským strojům i za nákup samotné zemědělské techniky. Součástí výdajů jsou i leasingové splátky jednotlivých zemědělských strojů.

Příjmy jsou tvořeny tržbami z prodeje zboží a ostatními příjmy. Tržby z prodeje zboží jsou tvořeny tržbami za prodej obilí a za prodej jatečných prasat a jatečného skotu. Částka je zároveň obratem podniku. Podstatnou část ostatních příjmů tvoří přijaté dotace. Dále jsou sem zahrnuty přeplatky, úroky a především vrácená spotřební daň z nafty. Neoficiální názvem pro tuto podporu podnikání je „zelená nafta“. Nárok na její vrácení mají mimo jiné fyzické osoby, které provozují zemědělskou prvovýrobu na pozemcích vlastních nebo pronajatých. Podnikatel má nárok na vrácení daně ve výši 60% spotřební daně.

Tabulka 15, Přehled hospodářských výsledků s dotacemi a bez dotací

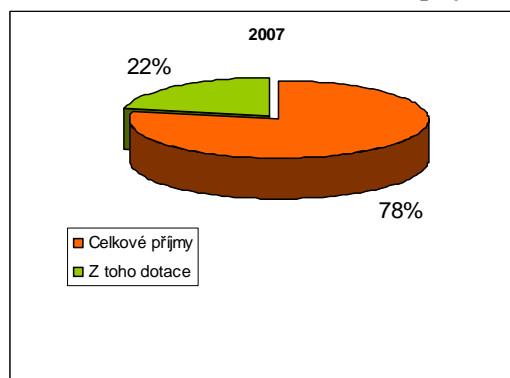
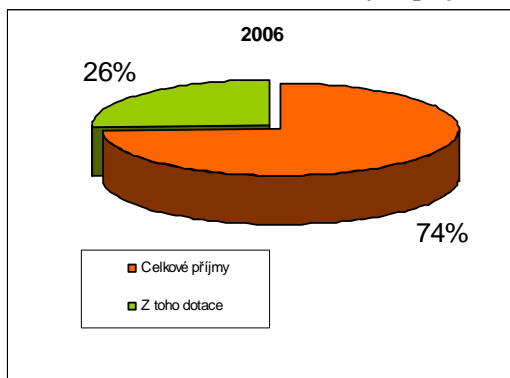
	2006	2007	2008	2009
Celkové příjmy	1 818 399,04	2 291 520,26	1 846 239,59	2 594 774,56
Z toho dotace	624 987,58	637 736,70	277 977,03	1 179 138,47
Celkové výdaje	1 381 757,22	1 827 549,41	1 376 282,42	1 818 418,49
Hospodářský výsledek bez dotací	-188 345,76	-173 765,85	191 980,14	-402 782,40
Hospodářský výsledek s dotací	436 641,82	463 970,85	469 957,17	776 356,07

Zdroj: Peněžní deníky podnikatele

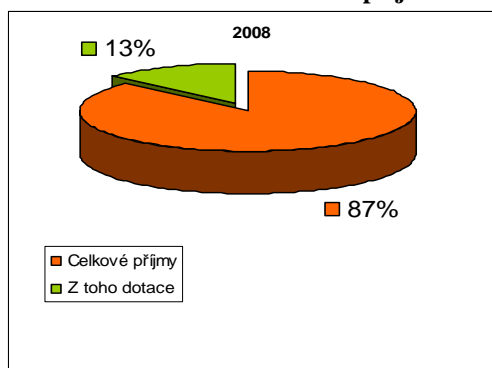
V tabulce jsou uvedeny celkové příjmy a celkové výdaje za jednotlivé roky. Dále jsou zde vypočteny hospodářské výsledky se zahrnutím přijatých dotací a bez zahrnutých dotací. Z výpočtů vyplývá, že pokud by farma nepobírala dotace, nevykazovala by žádný zisk. Výjimku tvoří rok 2008, kde se hospodářský výsledek pohybuje v kladných číslech a to jak s dotacemi, tak bez nich.

Hospodářské výsledky se započítaným příjmem z dotací jsou všechny kladné. Zisk pokryje výše zmíněné rodinné výdaje a jeho část je také věnována na další rozvoj farmy. V posledních letech je v podniku snaha o modernizaci provozu. Jsou nakupovány výkonnější zemědělské stroje, které přináší efektivnější podnikání.

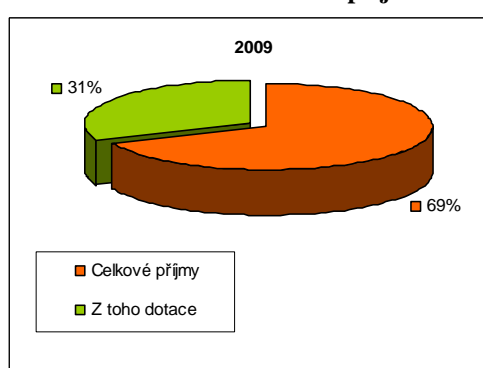
Obrázek 4 Podíl dotací na celkových příjmech 2006 **Obrázek 5 Podíl dotací na celk. příjmech 2007**

Obrázek 6 Podíl dotací na celk. příjmech 2008

Obrázek 7 Podíl dotací na celk. příjmech 2009

Zdroj obrázku 4 – 7: Autor

Grafy znázorňují podíl dotací na celkových příjmech. Zeleně označená výše symbolizuje velikost dotací. V letech 2006 a 2007 se jednalo o zhruba stejnou sumu. V roce 2008 byla vyplacena menší částka dotací a to o více jak polovinu než bylo v předchozích letech. Celkem asi 280 000,-Kč. V roce 2009 tvořily dotace 69% celkových příjmů. Bylo to způsobeno tím, že byly vyplaceny dotace za rok 2008 a zároveň za rok 2009.

Obrázek 8, Vývoj hospodářského výsledku s dotacemi a bez dotací

Zdroj: Autor

Výše uvedený graf porovnává hospodářské výsledky s dotacemi a bez dotací. Je patrné, že hospodářský výsledek s dotací je pro podnik lepší variantou.

Bez dotačních podpor by farma z dlouhodobého hlediska nemohla existovat. Nebyly by prostředky na nákup prostředků potřebných ke správnému fungování farmy. Dále by podnikatel nemohl investovat do dalšího rozvoje farmy a do modernizace zařízení. Je také nutné brát v potaz, že farma je jediným zdrojem příjmů čtyřčlenné rodiny, kde žádný z členů nemá klasické zaměstnání. Nemalá část prostředků tak padne na výdaje rodiny a běžný provoz domácnosti.

Dle zjištěných informací využívá podnikatel veškeré podstatné možnosti přijímání dotací z rozpočtu EU i z rozpočtu státu. Do budoucna by bylo možné zvýšit počet velkých dobytčích jednotek a tím získat vyšší platbu na chov přežvýkavců. Dále by bylo možné požádat o dotace v rámci Nákazového fondu, protože farma v současné době zvyšuje produkci prasat. Dále je plánováno zvyšovat výměru zemědělské půdy, čímž by bylo dosaženo vyšších částek v rámci SAPS a Top-Up. Vzhledem k věku majitele farmy bude také možné využít opatření v rámci PRV – Předčasné ukončení zemědělské činnosti a předat farmu mladší generaci.

6 Závěr

Existující systém dotací je, i přes veškerou kritiku, důležitým prvkem pro fungování agrární politiky. V kapitole 3. o významu dotační politiky byly porovnány názory pro a proti poskytování podpor zemědělství. Kritizována je především finanční náročnost a celková nepřehlednost dotačního systému. Na druhou stranu je pak zemědělství velkým přínosem pro venkovské oblasti, především pro jejich rozvoj. Silná závislost na počasí, biologickém cyklu a jiných neovlivnitelných aspektech přírody je pak nezpochybnitelným argumentem pro zachování dotací. Zemědělství spolu s produkcí přináší služby celé společnosti. Služby, za které zemědělec nedostává ohodnocení v rámci trhu. Toto ohodnocení je pak kompenzováno právě dotacemi.

Shrnutím dostupných informací o financování agrárního sektoru a porovnáním celkového součtu podpor ze zdrojů EU a ze státního rozpočtu bylo zjištěno, že české zemědělství je z větší části financováno ze zdrojů Evropské unie. Financování ze státního rozpočtu však rozhodně není zanedbatelné. Celkové prostředky vynaložené v roce 2009 na podporu zemědělské politiky činily 10 483,23 mil.Kč.

Jedním z typických znaků zemědělství je vyšší počet podnikajících fyzických osob v porovnání s počtem osob právnických. Farmaření je pro soukromé podnikatele prací na plný úvazek a zároveň životním stylem. Cílem práce bylo ukázat účinnost dotací právě na farmě soukromého podnikatele. Vybraná farma soukromého zemědělce pana Jiřího Dohnala vede daňovou evidenci, potřebné informace byly tedy čerpány z peněžních deníků. Pro účely práce bylo vybráno období 2006 – 2009. Pro každý rok byl vytvořen soupis příjmů a výdajů a to na základě informací obsažených v peněžních denících. Dále pak byl porovnáván rozdíl příjmů a výdajů se započtenou částkou přijatých podpor a bez této částky.

Téměř ve všech letech byla hodnota hospodářského výsledku bez započtených dotací záporná. Výjimkou je rok 2008. Právě v tomto roce však dostala farma nejmenší částku dotací za celé sledované období. Kladný výsledek hospodaření byl způsoben vyššími tržbami za prodané produkty. Podle informací podnikatele byla v tomto roce dobrá úroda pšenice, která byla vykupována za vyšší cenu než v ostatních letech. Zmíněný hospodářský výsledek by však nebyl dostačující pro budoucí fungování farmy. Bez dotačních podpor by farma z dlouhodobého hlediska nemohla existovat. Nebyly by prostředky na nákup prostředků potřebných ke správnému fungování farmy. Dále by podnikatel nemohl investovat do dalšího rozvoje farmy a do modernizace zařízení. Je také nutné brát v potaz, že farma je jediným zdrojem příjmů čtyřčlenné rodiny, kde žádný z členů nemá klasické zaměstnání. Nemalá část prostředků tak padne na výdaje rodiny a běžný provoz domácnosti.

Dotační politika agrárního sektoru je z celkového hlediska finančně velmi náročná a je tedy nutné nastavit takový systém, který by přinášel podporu do odvětví, ale zároveň by nedocházelo k neúčelnému vyplácení peněz. Systém, který by byl transparentní a spravedlivý. To však záleží na vývoji Společné zemědělské politiky a na tom, jak se k tomuto problému postaví Evropská unie a její jednotliví členové.

Seznam literatury

1. CARDOVÁ, Zdenka. *Daňová evidence a účetnictví individuálního podnikatele*. Praha : Wolters Kluwer, 2010. 160 s. ISBN 978-80-7357-502-1.
2. *Český rozhlas : Společná zemědělská politika je nejnákladnější politikou EU* [online]. 2.8.2010 [cit. 2010-10-22]. Dostupné z WWW: <http://www.rozhlas.cz/cro6/stop/_zprava/766407>.
3. *Dotace v rámci SOT* [online]. Praha : Ministerstvo zemědělství, 2007 [cit. 2010-11-15]. Dostupné z WWW: <http://eagri.cz/public/eagri/dotace/dotace-v-ramci-sot/>
4. *Horizontální plán rozvoje venkova* [online]. Praha : Ministerstvo zemědělství, 2009 [cit. 2010-11-15]. Dostupné z : <<http://eagri.cz/public/eagri/dotace/dobihajici-a-ukoncene-dotace/horizontalni-plan-rozvoje-venkova-hrdp/>>.
5. *Jednotná platba na plochu* [online]. Praha : Ministerstvo zemědělství, 2007 [cit. 2010-11-15]. Dostupné z WWW: <<http://eagri.cz/public/eagri/dotace/prime-platby/jednotna-platba-na-plochu/>>.
6. *Ministerstvo zemědělství : Tisková zpráva* [online]. 2.10.2009 [cit. 2010-11-25]. Dostupné z WWW: <http://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2009_tiskova-zprava-091002-urychlene-vyplaty-saps-mohou-zacit.html>.
7. *Náplň činnosti PGRLF* [online]., 2010 [cit. 2010-11-15]. <http://www.pgrlf.cz/pgrlf/cinnost.php>
8. NEUMANN,P.,*Společná zemědělská politika EU:vznik, vývoj a reformy*. Vysoká škola ekonomická v Praze, Oeconomica,Praha 2004,ISBN 80-245-0814-1
9. *Oddělená platba za cukr* [online]. Praha : Ministerstvo zemědělství, 2007 [cit. 2010-11-15]. Dostupné z WWW: <<http://eagri.cz/public/eagri/dotace/prime-platby/oddelena-platba-za-cukr/>>.

10. *Oddělená platba za cukr* [online]. Praha : Ministerstvo zemědělství, 2007 [cit. 2010-11-15]. Dostupné z WWW: <<http://eagri.cz/public/eagri/dotace/prime-platby/oddelena-platba-za-cukr/>>.
11. Osa IV Leader, dostupné z: <http://eagri.cz/public/eagri/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/opatreni-osy-iv/>
12. PĚLUCHA, M., Český venkov a evropské peníze v letech 2007-2013 [online], Vydáno 22.9. 2006, Dostupné z: <http://www.agroenvi.cz/default.asp?ids=0&ch=246&typ=1&val=51685>
13. Podpora zemědělství v rozšířené Evropě, Ministerstvo zemědělství [online], vydáno 2003, Dostupné z: <http://www.mze.cz/attachments/venkov2.pdf>
14. *Program rozvoje rybářství* [online]. Praha : Ministerstvo zemědělství, 2007 [cit. 2010-11-15]. Dostupné z WWW: <<http://eagri.cz/public/eagri/dotace/operacni-program-rybarstvi-na-obdobi/>>.
15. *Program rozvoje venkova pro rok 2007 -2013* [online]. Praha : Ministerstvo zemědělství, 2007 [cit. 2010-11-15]. Dostupné z WWW: <<http://eagri.cz/public/web/mze/>>.
16. *Programy podpory PGRLF* [online]. Praha : Ministerstvo zemědělství, 2010 [cit. 2010-11-15]. Dostupné z WWW: <http://eagri.cz/public/eagri/dotace/podpurny-a-garanci/>
17. *Příručka pro žadatele 2009* [online]. Praha : Státní zemědělský intervenční fond, 2008 [cit. 2010-11-22]. Dostupné z WWW: <http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fsaps%2F03%2F1207727195562.pdf>.
18. *Příručka pro žadatele 2009* [online]. Praha : Státní zemědělský intervenční fond, 2009 [cit. 2010-11-15]. Dostupné z WWW: <www.szif.cz>.
19. *Souhrn základních informací k PRV* [online]. Praha : Ministerstvo zemědělství, 2009 [cit. 2010-11-15]. Dostupné z WWW: <http://eagri.cz/public/eagri/file/72639/zakladni_info.pdf>.

20. *Společná organizace trhu* [online]. Praha : Státní zemědělský intervenční fond, 2007 [cit. 2010-11-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/sot>>.
21. *Státní zemědělský intervenční fond : Zpravodajství Top-Up* [online]. 17.11.2010 [cit. 2010-11-25]. Dostupné z WWW: <http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fzpravy%2Fsaps%2F03%2F1289827171492.pdf>.
22. *Zemědělství 2009* [online]. Praha : Ministerstvo zemědělství, 2010 [cit. 2010-11-15]. Dostupné z WWW: <<http://eagri.cz/public/web/mze/>>.
23. *Zpráva o stavu zemědělství za rok 2009* [online]. Praha : Ústav zemědělské ekonomiky a informací, červen 2010 [cit. 2010-11-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.komora.cz/pomahame-vasemu-podnikani/pripominkovani-legislativy-2/nove-materialy-k-pripominkam-1/nove-materialy-k-pripominkam/128-10-zprava-o-stavu-zemedelstvi-cr-za-rok-2009-t-9-6-2010.aspx>>.
24. *Zpráva o stavu zemědělství za rok 2009* [online]. Praha : Ústav zemědělské ekonomiky a informací, červen 2010 [cit. 2010-11-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.komora.cz/pomahame-vasemu-podnikani/pripominkovani-legislativy-2/nove-materialy-k-pripominkam-1/nove-materialy-k-pripominkam/128-10-zprava-o-stavu-zemedelstvi-cr-za-rok-2009-t-9-6-2010.aspx>>.

Seznam obrázků

<i>Obrázek 1, Schéma zdrojů financování zemědělství ČR</i>	9
<i>Obrázek 2, Vývoj vybraných dotací v průběhu zkoumaného období</i>	33
<i>Obrázek 3 Podíl jednotlivých dotací</i>	34
<i>Obrázek 4 Podíl dotací na celkových příjmech 2006</i> <i>Obrázek 5 Podíl dotací na celk. příjmech 2007</i>	36
<i>Obrázek 6 Podíl dotací na celk. příjmech 2008</i> <i>Obrázek 7 Podíl dotací na celk příjmech</i>	36
<i>Obrázek 8, Vývoj hospodářského výsledku s dotacemi a bez dotací</i>	37

Seznam tabulek

<i>Tabulka 1, Prostředky vyplacené na jednotlivá opatření OSY I.....</i>	<i>13</i>
<i>Tabulka 2, Prostředky vyplacené na jednotlivá opatření OSY II.</i>	<i>15</i>
<i>Tabulka 3, Prostředky vyplacené na jednotlivá opatření OSY III.</i>	<i>16</i>
<i>Tabulka 4, Prostředky vyplacené na jednotlivá opatření OSY IV.</i>	<i>17</i>
<i>Tabulka 5, Prostředky vyplacené na jednotlivá opatření OSY V.....</i>	<i>18</i>
<i>Tabulka 6, Čerpání podpor z EFF v letech 2008, 2009.....</i>	<i>19</i>
<i>Tabulka 7, Model postupného navyšování plateb</i>	<i>20</i>
<i>Tabulka 8, Vývoj sazeb SAPS.....</i>	<i>21</i>
<i>Tabulka 9, Výše dotací vyplacených v rámci přímých plateb.....</i>	<i>22</i>
<i>Tabulka 10, Celkové výdaje za SOT v roce 2009.....</i>	<i>23</i>
<i>Tabulka 11, Vyplacené národní podpory v roce 2009.....</i>	<i>24</i>
<i>Tabulka 12, Rozdělení čerpaných částek dle zdrojů (EU, ČR).....</i>	<i>27</i>
<i>Tabulka 13, Přehled druhu čerpaných dotací v jednotlivých letech</i>	<i>30</i>
<i>Tabulka 14, Částky čerpaných dotací v jednotlivých letech.....</i>	<i>31</i>
<i>Tabulka 15, Přehled hospodářských výsledků s dotacemi a bez dotací</i>	<i>35</i>

Seznam příloh

Příloha č. 1: Hospodařící subjekty v zemědělství a rozloha farem

	Počet	Výměra obhospodařované zemědělské půdy v ha
Hospodařící subjekty celkem	39 396	3 518 073
v tom podle právní formy:		
fyzické osoby celkem	36 455	1 034 568
FO podnikající dle živnostenského zákona nezapsaná v obchodním rejstříku	1 405	15 148
FO podnikající dle živnostenského zákona zapsaná v obchodním rejstříku	91	10 275
samostatně hospodařící rolník nezapsaný v obchodním rejstříku	9 011	90 285
samostatně hospodařící rolník zapsaný v obchodním rejstříku	15	2 664
FO podnikající dle jiných zákonů než živnostenského a zákona o zemědělství nezapsaná v obchodním rejstříku	361	10 330
FO podnikající dle jiných zákonů než živnostenského a zákona o zemědělství zapsaná v obchodním rejstříku	0	0
zemědělský podnikatel- fyzická osoba nezapsaná v obchodním rejstříku	17 323	888 736
zemědělský podnikatel- fyzická osoba zapsaná v obchodním rejstříku	3	1 031
zahraniční osoba	12	1 169
právní forma neevidována	8 233	14 930
Právnícké osoby celkem	2 941	2 483 505
obchodní společnosti	2 294	1 679 562
veřejná obchodní společnost	31	9 385
společnost s ručením omezeným	1 607	779 486
komanditní společnost	5	4 540
akciová společnost	651	886 151
družstvo	548	773 946
státní podnik	7	7 781
zahraniční osoba	3	1 198
jiné	89	21 017

Zdroj: Český statistický úřad

Příloha č.2: Přehled čerpání podpor pro PRV ze zdrojů EU a ČR

OSA I.	Prostředky vylpacené 2009 (tis.Kč)		
	ČR	EAFRD	Celkem
Jednotlivá opatření			
Modernizace zemědělských podniků	911 926	303 975	1 215 901
Investice do lesů	65 528	196 585	262 113
Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům	241 495	80 498	321 993
Pozemkové úpravy	99 208	297 624	396 832
Další odborné vzdělávání a informační činnost	21 770	7 256	29 026
Zahájení činnosti mladých zemědělců	241 308	80 436	321 744
Využívání poradenských služeb	26 043	8 681	34 724
Celkové prostředky vynaložené na OSU I.	1 607 278	975 055	2 582 333
OSA II.			
Opatření LFA	257765	1031060	1 288 825
Platby v rámci Natura 2000	198	791	989
Agroenvironmentální opatření	315163	1260584	1 575 747
Zalesňování zemědělské půdy	10805	43219	54 024
Obnova lesního potenciálu a společenské funkce lesa	9743	38973	48 716
Celkové prostředky vynaložené na OSU II.	593 674	2 374 627	2 968 301
OSA III.			
Diverzifikace činností nezemědělské povahy	119036	357110	476 146
Zakládání podniků a jejich rozvoj	48387	145159	193 546
Cestovní ruch	18163	54487	72 650
Obnova a rozvoj vesnic, obč. vybavení a služby	282419	847258	1 129 677
Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova	21816	65447	87 263
Vzdělávání a informace	4474	13423	17 897
Celkové prostředky vynaložené na OSU III.	494 295	1 482 884	1 977 179
OSA IV.			
Místní akční skupina	17491	69963	87 454
Realizace místní rozvojové strategie	10801	43206	54 007
Celkové prostředky vynaložené na OSU IV.	28 292	113 169	141 461
OSA V.			
Příprava, sledování, hodnocení, informování a kontrola v rámci PRV	18876	6292	25168
Program rozvoje venkova CELKEM	2 742 415	4 952 027	7 694 442

Zdroj: Autor

Příloha č. 3: Graf procentního podílu jednotlivých os na celkovém rozpočtu pro PRV

